

АКТИВІЗАЦІЯ ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ТЕХНІЧНИХ ДИСЦИПЛІН

Постановка проблеми у загальному вигляді... Питання активізації навчання належать до найбільш актуальних проблем сучасної педагогічної науки і практики. Реалізація принципу активності в навчанні має велике значення, оскільки навчання і розвиток носять діяльний характер, і від якості навчання залежить результат навчання, розвиток і виховання студентів. Ключовою проблемою у вирішенні задачі підвищення ефективності і якості навчального процесу при вивченні технічних дисциплін є активізація навчання студентів. Її особлива значущість полягає в тому, що навчання спрямоване не тільки на сприйняття навчального матеріалу, але й на формування позитивного ставлення студентів до самої пізнавальної діяльності. Перетворюючий характер діяльності завжди пов'язаний з активністю суб'єкта. Знання, отримані в готовому вигляді, як правило, викликають у студентів певні труднощі під час їх застосування або при вирішенні конкретних завдань, що зумовлено формальним вивченням теоретичних положень і невмінням їх застосовувати на практиці.

Інтерес до навчання, ініціативність у навчальній роботі, пізнавальна самостійність, напруження розумових сил при розв'язанні поставленої пізнавальної задачі позитивно впливають на активність студентів у навчанні, створюючи сприятливі умови для розвитку їх навчально-пізнавальної діяльності при вивченні технічних дисциплін. Специфіка навчальної діяльності студента обумовлюється метою, відповідними умовами та позитивною мотивацією, які мають професійну спрямованість. Поняття мотивації містить сукупність факторів, механізмів, процесів, які спонукають до реальної або потенційної конкретно-спрямованої активності. Стийкий і сильний науково-пізнавальний мотив сприяє тому, що особистість не відчуває потреби в зовнішніх стимулах, рівень її самостійності досить високий. Загально-соціальні і професійні мотиви є значно важливими.

Розглядаючи суть технологічної освіти, більшість вітчизняних та закордонних науковців вважають, що вона має інтегративну основу, включаючи в себе сукупність елементів політехнічної освіти, трудового виховання, професійного навчання, і передбачає формування широкого загальнокультурного кругозору, технологічного розвитку, підготовленості до самостійної практичної діяльності та отримання професії.

Виведення освіти в Україні на рівень розвинутих країн світу можливе лише за умов відходу від авторитарної педагогіки та впровадження методів активізації навчального процесу. Досвід роботи у вищому навчальному закладі висвітлює важливу проблему, яка є характерною для технічних навчальних закладів. Науково-педагогічний колектив технічних вузів постійно поповнюється викладачами спеціальних технічних дисциплін, що закінчують вищі технічні навчальні заклади. Після закінчення магістратури більшість випускників продовжують навчання в аспірантурі і є потенціальними претендентами на науково-викладацьку посаду у технічному закладі. Але педагогічна підготовка таких майбутніх викладачів має свої проблеми, які полягають в тому, що вони не мають професійної підготовки до педагогічної діяльності. Більш того, абітурієнти, що йдуть до технічних закладів уявляють себе інженерами, а не педагогами. Тому, майбутні випускники, які залишаються в вищих технічних навчальних закладах як викладачі та науковці повинні володіти не тільки базовими знаннями, а й навичками педагогічної майстерності, умінням активізації навчального процесу.

Навчання складається з чотирьох складових :

- 1) навчальної інформації, тобто змісту навчання;
- 2) викладання, тобто діяльності викладачів;
- 3) навчання, тобто діяльності студентів;
- 4) матеріальних засобів передачі навчальної інформації та контролю результатів навчання.

Перша складова відповідає на питання чому навчати (знанням про навколишній світ, умінь і навиків, досвіду творчої діяльності), три останні – як навчати

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми...

Аналіз науково-педагогічної літератури, результати останніх досліджень свідчать, що в екологічній освіті (освіті в галузі навколишнього середовища) переважають тенденції до використання активних методів і форм організації навчальної діяльності, спрямованих на розвиток мислення, мотиваційно-цільової компоненти, набуття навичок і вмінь практичного розв'язання проблем навколишнього середовища, формування індивідуальної та колективної відповідальності за стан природи. Останнім часом ідеї активізації навчального процесу знаходимо в працях українських дослідників (І.Зязюн, В.Кремень, І.Прокопенко, О.Романовський, О.Пометун, Л.Пироженко, В.Ягупов та ін.). Проблема фахової, методичної підготовки вчителів технологій (трудоного навчання) присвячено багато праць провідних вітчизняних дослідників: В.Андріяшина, І.Волощука, А.Вихруца, О.Гедвілло, В.Гетти, Р.Гуревича, О.Коберника, М.Корця, В.Кузьменка, В.Мадзігона, Л.Оршанського, В.Сидоренка, В.Стешенка, Г.Терещука, В.Титаренко, Д.Тхоржевського, М.Янцура та ін.

Наукові дослідження, присвячені проблемі вивчення та викладання технічних дисциплін стосуються різних аспектів. В одних дослідженнях відзначається необхідність встановлення і розвитку міжпредметних зв'язків і взаємодій, до реалізації політехнічного принципу викладання, до відображення об'єктивно існуючих зв'язків науки і виробництва, тобто науки, техніки і технології (П.Атутов, А.Глазунов, В.Гайфуллин, В.Лаптев, В.Сериков, А.Усова, та ін.). В інших дослідженнях увага авторів акцентується на необхідності підвищення якості природничо наукової підготовки.

Формування цілей статті... Мета статті – висвітлити методи, прийоми і засоби активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів в процесі вивчення технічних дисциплін, що створюють сприятливі умови для розвитку навчально-пізнавального інтересу, формування мотивів і мотивації навчання. Найбільш вдало, на наш погляд, визначення активним методам навчання подає В.Ягупов [2]: «Методи активації навчально-пізнавальної діяльності – це сукупність прийомів і способів психолого-педагогічного впливу на учнів, що (порівняно з традиційними методами навчання) насамперед спрямовані на розвиток у них творчого самостійного мислення, активізацію пізнавальної діяльності, формування творчих навичок та вмій нестандартного розв'язання певних професійних проблем і вдосконалення навичок професійного спілкування...». Таке трактування відповідає визначенню активності як педагогічної категорії і відображає саму суть активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів. Цікаво, що пізнавальна активність формується і проявляється в пізнавальній діяльності. Активність у своєму розвитку проходить ряд рівнів: репродуктивний, продуктивний та творчий, джерелом яких є потреби, що знаходяться в основі мотивів діяльності.

Виклад основного матеріалу дослідження... У навчальному процесі вищого навчального закладу особливе місце займають такі організаційні форми, які забезпечують активність студентів на заняттях, підвищують знання і індивідуальну відповідальність за результати праці. Ці завдання можна успішно вирішувати через технологію застосування активних форм навчання. Навчання – найважливіший і надійніший спосіб отримання систематичної освіти. Відображаючи всі істотні властивості педагогічного процесу (його двосторонній характер, спрямованість на всебічний розвиток особистості, єдність змістовної і процесуальної сторін тощо), слід зазначити, що навчання має свої специфічні якісні відмінності. Навчання - складний і багатогранний, спеціально організований процес віддзеркалення в свідомості студентів реальної дійсності, керований викладачем. Саме спрямовуюча роль педагога забезпечує повноцінне засвоєння студентами знань, умінь і навичок, розвиток їх розумових сил і творчих здібностей. Навчання завжди відбувається в процесі спілкування й ґрунтується на вербально-діяльнісному підході. Слово водночас виступає засобом вираження та пізнання суті явища і знаряддям комунікації та способом організації практичної пізнавальної діяльності студентів. Навчання, як і будь-який інший процес, пов'язане з рухом уперед. Воно, як і цілісний педагогічний процес, має задачну структуру, отже, і рух у процесі навчання йде від рішення одного завдання до іншого, просуваючи пізнання, від незнання до знання, від неповного знання до більш повнішого і точнішого. Навчання, будучи двостороннім процесом, не зводиться до механічної «передачі» знань, умінь і навичок, оскільки в ньому тісно взаємодіють викладач і студент. Саме від якості цієї взаємодії залежить і якість навчання. У процесі оволодіння студентами знаннями, уміннями та навичками чинне місце займає їх пізнавальна активність, уміння викладача активно керувати ними. З боку викладача навчальний процес може бути керованим пасивно і активно. Пасивно керованим процесом вважається такий його спосіб організації, де основна увага приділяється формам передачі новій інформації, а процес надбання знань для студентів залишається стихійним. У цьому випадку на перше місце виступає репродуктивний шлях придбання знань. Активно керований процес спрямовується на забезпечення міцних знань студентів, на посилення зворотного зв'язку. Тут передбачається урахування індивідуальних особливостей студентів, моделювання навчального процесу, його прогнозування, чітке планування, активне керування навчанням і розвитком кожного студента. У процесі навчання студент також може проявити пасивну і активну пізнавальну діяльність. Для пізнавальної діяльності притаманні єдність чутливого сприйняття, теоретичного мислення та практичної діяльності. Вона відбувається на кожному життєвому кроці і соціальних стосунках студентів (продуктивна і суспільно-корисна праця, ціннісно зорієнтована художньо-естетична діяльність, спілкування), а також шляхом виконання різних предметно-практичних дій у навчальному процесі (експеримент, конструювання, вирішення дослідницьких завдань тощо). Застосовуючи в процесі навчання прогностичні методи вкрай необхідно пам'ятати про їх як суб'єктивний так і об'єктивний характер. Суб'єктивний шлях організації навчальної діяльності – використання методів переконання, пояснення, інформування. Об'єктивний – створення відповідних умов, які б сприяли розвитку у студентів позитивної мотивації до навчальної діяльності, щоб вони починали діяти. І тоді, якщо сама ця діяльність викличе у студентів інтерес, задоволення, азарт, то можна бути впевненим, поступово виникне потреба в такій діяльності, а, значить, формується стійкий пізнавальний інтерес до неї. Ставлення студентів до навчання зазвичай характеризується активністю. Активність (учіння, засвоєння, зміст і тому подібне) визначає ступінь (інтенсивність, міцність) «зіткнення» студента з предметом його діяльності.

Шляхом спеціально підготовлених завдань, які поступово ускладнюються, створюється проблемна ситуація, для виходу з якої студентові не вистачає наявних знань, і він змушений сам активно формувати нові

знання за допомогою викладача і за участі інших слухачів, спираючись на особистий або чужий досвід, логіку. Отже, студент отримує нові знання при вивченні технічних дисциплін не в готових формулюваннях викладача, а в результаті власної активної пізнавальної діяльності. Ця діяльність студента має бути спрямованою на вирішення відповідних специфічних дидактичних завдань: руйнувати невірні стереотипи, формувати прогресивні переконання, розвивати економічне мислення.

Одну з головних завдань навчання полягає у формуванні та вдосконаленні вмінь і навичок, зокрема вміння застосовувати нові знання. Можна стверджувати, що сучасні технології самостійного навчання мають на увазі, перш за все підвищення активності студентів: істина здобута шляхом власної напруги зусиль, має величезну пізнавальну цінність. Активізація пізнавальної діяльності студентів при вивченні технічних дисциплін не можливо уявити без активізації їх уваги. Відсутність або нестача уваги стримує активність, не дозволяє студентові приймати повноцінну участь у колективній роботі під час занять, негативно впливає на сприйняття та розуміння навчального матеріалу, його запам'ятовування, не дозволяє уникнути помилок при виконанні завдань. Активізувати колективну та індивідуальну увагу студентів можливо такими прийомами, як метод евристичної бесіди, різного роду дидактичної опори (наочно-образні, або логічні схеми, плани-конспекти, тощо), виконання самостійних завдань, які передбачають активізацію уваги студентів (наприклад, самостійно закінчити деяке тотожне перетворення, розв'язати рівняння, відтворити тільки що викладене й доведене твердження (або його фрагмент), виконати завдання, аналогічне розглянутому викладачем тощо), порівняння результату своїх дій відповідно до наданого зразка (контроль), прийоми самоконтролю на різних етапах занять із використанням відкидних дощок, рецензування робіт або відповідей студентів чи викладачів, самоперевірка та взаємоперевірка. При виборі тих чи інших методів навчання перш за все слід прагнути продуктивного результату. При цьому, студент має не тільки зрозуміти, запам'ятати й відтворити отримані знання, але й уміти ними оперувати, застосовувати їх в практичній діяльності, розвивати тощо. Адже ступінь продуктивності навчання багато в чому залежить від рівня активності навчально-пізнавальної діяльності студента. Якщо необхідно не тільки зрозуміти і запам'ятати, але і практично оволодіти знаннями, то природно, що пізнавальна діяльність студентів не може зводиться тільки до слухання, сприйняття та фіксації навчального матеріалу. Знов отримані знання студент намагається тут же в думках застосувати, прикладаючи до власної практики і в такий спосіб формувати новий образ професійної діяльності. Чим активніше протікає цей розумовий і практичний навчально-пізнавальний процес, тим більш продуктивний його результат. У студентів починають формуватися стійкі нові переконання і, за звичай, значно поповнюється багаж професійних знань. Отже, активізація навчально-пізнавальної діяльності в навчальному процесі має дуже важливе значення.

Сучасна людина повинна мати уявлення про закони існування і розвитку реального світу як соціально-природної цілісності, про характер основних зв'язків і відносин між її елементами, повинна визначити своє місце в даній системі на основі пізнання її структури і змісту.

Сучасні технічні дисципліни належать до інтегрованих наук, що об'єднують знання з фізики, хімії, математики, інженерної і комп'ютерної графіки, конструкційних матеріалів, електротехніки, креслення, основ стандартизації, метрології та якості продукції, основ екології, безпеки життєдіяльності, охорони праці, економіки, організації і планування виробництва тощо.

Доведено, що формування єдиної системи знань про оточуючий світ, яка відображає взаємозв'язок різних форм руху матерії, є неможливим без урахування інтегративних та міжпредметних зв'язків. Вони є засобом формування гнучкої та продуктивної системи знань, засобом формування узагальнених способів дій, шляхом забезпечення розвивальної функції навчання.

Загально технічна підготовка як одна з основних частин політехнічної освіти вирішує ці основні задачі. По-перше, вона дає студентам основні систематичні знання про техніку як одну з важливих галузей навколишньої дійсності. Майбутні фахівці вивчають основні функціональні органи технічних засобів, знайомляться з принципами дії і будовою знарядь праці, машин і технічних систем; знайомляться із застосуванням техніки в різних галузях, з історією і основними тенденціями розвитку техніки. По-друге, у студентів формуються важливі загально технічні вміння і навички, які необхідні їм у професійній діяльності, тим самим вирішуючи навчально-пізнавальні задачі.

Система загально технічної підготовки включає в себе вивчення таких питань: загальні (методологічні, історичні, економічні тощо) питання техніки; принцип дії і будови основних функціональних органів технічних систем; найбільш розповсюджені зразки сучасної техніки, які застосовуються в народному господарстві та побуті; виробництво техніки; мову техніки – креслення.

На сучасному етапі інтеграційні процеси, модульні технології і проблемне навчання широко використовуються в педагогічній практиці та мають на сьогодні достатньо серйозне теоретичне обґрунтування. Накопичено значний позитивний досвід у галузі професійної педагогіки з проблем інтеграції теоретичного і виробничого навчання (інтеграція професій, міжпредметні зв'язки дисциплін різних циклів навчання, інтегровані форми навчання, використання модульного підходу тощо). Разом з цим можливості інтеграції теоретичного і

виробничого навчання використовуються не повністю, і пов'язане це з відсутністю системного аналізу інтеграції теоретичного і практичного навчання.

Інтеграцію в педагогіці розглядають як відображення в змісті предметів тих діалектичних взаємозв'язків, які об'єктивно існують у природі.

За І.Зверевим, інтеграція є свого роду спряженими полями різних навчальних предметів: чим ширші поля спряження, тим краща можливість для формування цілісних знань, умінь і навичок студентів.

В дослідженні відомого вченого-методиста А.Усової переконливо доведено, що інтеграція природознавчих навчальних дисциплін є необхідною умовою формування наукових понять. Доведено, що інтеграція сприяє формуванню досвіду творчої, продуктивної навчально-пізнавальної діяльності. Адаже внаслідок цього створюються умови для розширення предметної галузі навчання, для перенесення набутих знань, умінь і навичок в нові умови навчальної діяльності пошукових методів навчання, проблемно-пізнавальних задач і способів їх розв'язання, прийомів евристичного навчання тощо.

Інтеграційний підхід реалізується під час вивчення інтегрованих курсів чи окремих предметів з освітньої галузі, коли цілісність знань формується завдяки інтеграції їх на основі спільних для всіх предметів понять, застосуванню методів і форм навчання, контролю і корекції навчальних досягнень учнів, що спрямовують навчальний процес на об'єднання знань.

Розв'язати означену вище проблему інтеграції знань учнів можна різними засобами; одним із основних, традиційних засобів формування інтегрованих знань є пошук міжпредметних зв'язків.

Важливим для нашого дослідження є з'ясування умов, за яких можна реалізувати інтеграційний підхід при вивченні технічних дисциплін.

Аналіз наукових праць з цієї проблеми дозволяє виокремити умови та ознаки інтеграційного процесу в навчанні:

Інтеграційним можна назвати процес, в якому виконується одна з таких умов:

- реалізація цілей навчання в умовах освітньо-предметного підходу до конструювання змісту освіти неможливе без інтеграції. Інтеграція в освіті – явище багатоаспектне.

- в групу незалежних предметів спеціально вводять елементи зв'язків між ними з метою перетворення її в системний об'єкт, тобто ця сукупність перетворюється на структуру;

- встановлюють нові зв'язки в системі понять з уже відомою структурою;

- поглиблюються наявні зв'язки між елементами даної структури.

Інтегративним можна вважати підхід, в якому враховують такі умови:

- виникають нові якості об'єкту, що інтегруються порівняно з елементами інтеграції;

- об'єкт, що інтегрується, набуває системного характеру;

- зберігаються окремі властивості елементів інтеграції;

- зінтегрований об'єкт є поліструктурним [4].

На основі досліджень особливостей педагогічної інтеграції на сучасному етапі розвитку науково-технічного процесу виділяють основні закономірності інтеграції сучасного наукового знання:

- перевага інтеграційних процесів перед диференційними;

- збільшення швидкості й потужності інтеграційних процесів, відповідне експоненціальному зростанню основних компонентів науки;

- зростання ступеня складності інтеграції науки пов'язане з ускладненням її предмету, функцій та структури;

- нерівномірність процесу інтеграції, пов'язана із зміною лідерства в науці і в результаті обумовлена потребами практики;

- зростання ролі інтеграції в русі наукового знання до єдності, відповідно до прогресивного розвитку науково-технічного і соціального прогресу.

Суть інтегративного підходу різниться від, наприклад, міжпредметного тим, що встановлюються зв'язки між знаннями не в навчальних програмах, а, навпаки, самі навчальні програми укладаються, виходячи з реально існуючих істотних зв'язків між явищами, речами чи поняттями. Тому дидактичну інтеграцію слід розпочинати не з аналізу існуючих навчальних програм, а з аналізу суттєвих зв'язків між вихідними компонентами, елементами інтеграції - поняттями, предметами, галузями знань, технологіями.

Більш детальноше процеси інтеграції, що стосуються загально технічних дисциплін досліджувались в роботі В. Курок. Ми погоджуємося з її твердженням, що:

1. Завдяки тісній інтеграції споріднених дисциплін в педагогічній системі створюються умови для формування в студентів цілісної системи знань, умінь та навиків.

2. Інтеграція знань сприяє фундаменталізації освіти, яка здійснюється за рахунок загальноосвітньої та загально-технічної підготовки. На думку автора: «загально-технічна підготовка озброює і розширює його

технічний світогляд, розвиває творче мислення студентів, уміння застосувати отримані знання для розв'язання нових задач, знаходити і комбінувати відомі способи розв'язання тощо».

3. Оптимальна підготовка фахівців у відповідності до сучасних потреб та вимог суспільства, підвищення мобільності випускника в період його професійної діяльності, забезпечення дидактичної ефективності процесу навчання (усунення дублювання інформації в навчанні і, зменшення загальної кількості навчальних дисциплін та форм контролю знань) зумовлює інтеграцію споріднених дисциплін у вузівському навчанні;

4. Перспективним та дієвим засобом реалізації системи інтегрованих знань у вузі є модульний підхід до організації навчального процесу, реалізація якого ґрунтується на самостійно-індивідуалізованій роботі майбутніх фахівців. Умовами ефективного стимулювання мотивації в модульному навчанні виступають: підвищений рівень самостійності студентів та проблемне викладання інформації у модулі, тощо.

Висновки... Підсумовуючи вище викладене, можна констатувати, що успіх навчання при вивченні технічних дисциплін в решті решт визначається ставленням студентів до навчання, їх прагненням до пізнання, усвідомленням і самостійним оволодінням знаннями, уміннями та навичками, їх пізнавальною активністю. Активні методи навчання, на нашу думку, за умов їх творчого застосування перетворюють навчальний процес у творчо-пошукову діяльність, яка позитивно впливає на його ефективність, спонукає до пошуку різноманітних прийомів засвоєння знань. Необхідність активного навчання зумовлена тим, що за допомогою його форм, методів можна досить ефективно вирішувати цілу низку дидактичних завдань, які важко вирішити за умов традиційного навчання. Ми вважаємо, що треба розвивати не тільки пізнавальні, а й професійні мотиви і інтереси, системне мислення студентів, формувати соціальні вміння і навички взаємодії і спілкування, вчити вмінню сумісної діяльності та взаємодії, здатності приймати спільні рішення, виховувати відповідальне ставлення до справи, усвідомлювати соціальні цінності та установки як колективу, так і суспільства в цілому. У розвитку особистості майбутнього фахівця з технічних дисциплін важливе значення належить формуванню позитивних мотивів і дієвих цілей, оскільки вони — найважливіші детермінанти діяльності. Структура мотивів студента стає стержнем особистості майбутнього фахівця. Отже, розвиток позитивних навчальних мотивів - невід'ємна складова процесу формування особистості студента. В умовах гуманізації освіти існуюча теорія та технологія масового навчання мають бути спрямовані на формування сильної особистості, здатної жити і працювати у складних умовах нашого сьогодення, сміливо визначати власну стратегію поведінки, здійснювати етичний вибір, бути відповідальним за нього, бути спроможною до навчання упродовж усього життя, до саморозвитку та самореалізації.

Вивчення технічних дисциплін студентами буде набагато ефективніше, якщо буде об'єднання знань, методів та способів пізнання, встановлення заданої послідовності професійної діяльності; виявляється об'єктивний чинник необхідний для встановлення оптимальних шляхів вивчення цілісності об'єкту, процесу; формується психолого-методологічний інструмент освітніх, технічних, технологічних, соціальних, політичних явищ та процесів, що досліджуються; розширюються області пізнання, відбувається встановлення нових і поглиблення існуючих явищ і понять; окреслюються системи зв'язків і взаємин, що носять багатоаспектний характер; досягається загальна цілісність світоглядних понять найбільш наближених до дійсності.

Література

1. Безпалько В.П. Теория учебника / Безпалько В.П. – М. : Педагогика, 1988. –160 с.
2. Вербицкий А.А. Активное обучение в высшей школе. Контекстный подход / Вербицкий А.А. – М. : Высшая школа, 1991. – 204 с.
3. Бондар В.І. Дидактика: ефективні технології навчання студентів / Бондар В.І. – К. : Вересень, 1996. – 129 с.
4. Выготский Л.С. Собрание сочинений: В 6-ти т. – М. : Педагогика, 1984. –Т.5.-369 с.
5. Лозова В.І. Пізнавальна активність школярів: (спекурс із дидактики): (навчальний посібник для пед.інститутів) / Лозова В.І. – Харків : Основа, 1990. –89 с.
6. Педагогика: учебное пособие для пед. институтов / [под ред. Бабанского Ю. К.] – М. : Просвещение, 1988. – 480 с.
7. Харламов И.Ф. Педагогика. Курс лекций / Харламов И.Ф. – М.: Гардарики, 1999. – 520 с.
8. Щукина Г.И. Активизация познавательной деятельности учащихся в учебном процессе / Щукина Г.И. – М. : Просвещение, 1979. – 160 с.
9. Щукина Г.И. Роль деятельности в учебном процессе. / Кн. для учителя / Щукина Г.И. – М. : Просвещение, 1986. – 144 с
10. Методи активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів / [Електронний ресурс] // Режим доступу : http://osvita.ua/school/lessons_summary/edu_technology/13690/

Федорова О.В.

Активизация познавательной деятельности студентов в процесс изучения технических дисциплин

В предлагаемой статье речь идет о целенаправленном использовании методов, приемов и средств активизации учебно-познавательной деятельности студентов при изучении технических дисциплин, а именно о применении диалогических методов обучения, различных форм самостоятельной работы студентов над учебным материалом, создают благоприятные условия для развития учебно-познавательного интереса, формирование мотивов и мотивации учения.

Ключевые слова: учебно-познавательная деятельность; студент, знание, обучение; активность, мотивация.

Fedorova O.V.

Cognitive activity of students in the study of technical subjects

In this article we are talking about the purposeful use of methods, techniques and means of enhancing the educational-cognitive activity of students in the study of technical disciplines, namely the use of dialogic teaching methods, different form so independent work of students on educational material, which creates favourable conditions for the development of Teaching and Learning interest, formation of motives and motivation training.

Considered the essence of the process of education, which is an integrative framework that includes a set of elements of polytechnic education, labour education, vocational training, and involves the formation of a broad general cultural outlook, technological development and readiness for independent practice and a trainee.

In addition, shows the importance of activating students' attention as an individual and collective as well as the absence or lack of attention inhibits the activity does not allow the student to participate fully in the collective work during class, affects the perception and understanding of the study material, its memorization, not avoids errors in performing tasks.

Picked one of the main learning objectives, which is the formation an improvement of skills, in particular the ability to apply new knowledge.

Key words: teaching and learning activities, student, knowledge, training, activity and motivation.

Подано до редакції 19.03.2014.

УДК 37.013.83

© 2014

Чепурченко О.В.

НАУКОВО-МЕТОДИЧНИЙ СУПРОВІД РОЗВИТКУ ПРОФЕСІОНАЛІЗМУ ШКІЛЬНИХ БІБЛІОТЕКАРІВ У СИСТЕМІ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ

У статті обґрунтовано необхідність створення ефективних технологій розвитку професіоналізму шкільних бібліотекарів, націлених на систематичну актуалізацію їх знань, на постійне професійне зростання. Автором статті представлена технологія науково-методичного супроводу розвитку професіоналізму шкільних бібліотекарів у системі післядипломної педагогічної освіти, яка має забезпечити системний безперервний розвиток професіоналізму шкільних бібліотекарів, визначено її мету, змістовну складову, методи, етапи.

Ключові слова: педагогічна технологія, професіоналізм, науково-методичний супровід, міжкурсовий період.

Постановка проблеми у загальному вигляді... В умовах безперервного розширення інформаційного простору роль та функції шкільного бібліотекаря в інформаційно насиченому середовищі значно зростають. Це потребує постійного професійного розвитку, що можливий за умови створення ефективних технологій розвитку професіоналізму шкільних бібліотекарів. Необхідність створення таких технологій, націлених на систематичну актуалізацію знань шкільних бібліотекарів, на постійне професійне зростання [1, с.28], обумовило вибір теми статті.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми... Дослідники проблем бібліотекознавства (Ю. Авраєва, В. Бабіч, Н. Богун, С. Головка, Г. Гречко, І. Давидова, В. Корнієнко, І. Луньова, Е. Очирова, Е. Сукіасян, А. Шалиганова та ін.) роблять акцент на необхідності модернізації, вдосконалення існуючої системи підвищення кваліфікації бібліотекарів з урахуванням змін, що відбуваються в суспільстві, на створенні ефективних технологій розвитку їх професіоналізму. Разом із тим, аналіз наукової літератури та публікацій практичної спрямованості з проблем бібліотекознавства виявив, що в ній практично не представлені сучасні технології розвитку професіоналізму шкільних бібліотекарів.

Формулювання цілей статті... Мета статті полягає в тому, щоб представити розроблену нами педагогічну технологію розвитку професіоналізму шкільних бібліотекарів у системі післядипломної педагогічної освіти, визначити її змістовну складову, методи, етапи.

Виклад основного матеріалу дослідження... В сучасній психолого-педагогічній літературі існує більше трьохсот визначень поняття «педагогічна технологія». Наведемо деякі з них.

Педагогічна технологія – це системний метод створення, використання і визначення всього процесу викладання і засвоєння знань з урахуванням технічних і людських ресурсів і їх взаємодії, що ставить своїм завданням оптимізацію форм освіти (ЮНЕСКО).

Педагогічна технологія функціонує і в якості науки, що досліджує найбільш раціональні шляхи навчання, і в якості системи засобів, принципів, регуляторів, що використовуються в навчанні, і в якості реального процесу навчання (Г. Селевко).

Педагогічна технологія – змістовна техніка реалізації системи всіх компонентів педагогічного процесу, спрямована на досягнення поставленої мети; закономірна педагогічна діяльність, яка реалізує науково обґрунтований проект навчально-виховного процесу і має вищий рівень, ніж традиційні методики (Н. Дудник, М. Чепіль).

Педагогічна технологія – сукупність психолого-педагогічних установок, що визначають спеціальний набір і компоновку форм, методів, засобів, прийомів навчання, виховних засобів; вона є організаційно-методичним інструментарієм педагогічного процесу (Б. Лихачов).